

Store bededagsaften 2024

Salmer: 709, 356, 588, O store Gud

Vor Gud og Fader i himlen, lad din vilje ske!

Sl 130; Hebr 10, 19-25; Matt 7, 7-14

Det mest besynderlige argument for at afskaffe Store bededag som fri- og helligdag var, at den slet ikke havde rod i biblen. Det har vi imidlertid lige hørt, at den har, og i mine øjne har dagen aldrig været vigtigere, fordi dens fokus på bøn kan bringe håb i en verden, der kunne se ud til at gå mod sin undergang, mens vi diskuterer arbejdsfordeling mellem mænd og kvinder i hjemmet.

Derfor vil jeg begynde ved evangeliets slutning: »*Vid er den port, og bred er den vej, der fører til fortabelsen, og der er mange, der går ind ad den. Hvor snæver er ikke den port, og hvor trang er ikke den vej, der fører til livet, og der er få, som finder den!*«

Den brede vej fører til fortabelsen, hører vi, medens den trange fører til livet, og det vil sige livet i Jesus Kristus.

Det er den slags udsagn, som mange nok vil finde fordømmende, men de er ganske opbyggelige, og det vil jeg forsøge at anskueliggøre ved at fortælle jer om en vidunderlig film, der hedder Elis bog, *The book of Eli*. Jeg kommer også til at afsløre slutningen, men det bør ikke afholde nogen fra at se den, for jeg afslører ikke alt, og den rummer så mange dybder, at den kan tåle adskillige gensyn.

I en postapokalyptisk verden møder vi Eli, en ensom vandrer, som har gået uafbrudt i 30 år, d.v.s. siden verden blev ødelagt af »det store glimt«, som man kalder det, vel en form for atomkrig. I denne verden er vand en mangelvare, bøger eller andet af ånd findes ikke, ej heller barmhjertigheden. Eli er således bevæbnet med et sværd, som han ikke er ræd for at bruge, når han bliver overfaldet, hvad han ofte bliver, men selv om han kun har dette sværd, og diverse overfaldsmænd pistoler, er det som om, han ikke kan rammes. Eli kommer til en by, der styres af den magtsyge, onde, men litterært

dannede Carnegie, der er voldelig overfor sin elskerinde og i øvrigt har tvunget hendes datter, Solara, ud i prostitution ved til enhver tid at true med at mishandle moderen, hvis ikke hun makker ret. Carnegie fatter mistanke til Eli og tvinger ham til at overnatte hos sig under bevogtning, og Solara beordres til at opsøge ham for at forføre ham og finde ud af, hvilken hemmelighed, han bærer på. Hun bemærker, da hun træder ind i hans kammer, at han har en bog med et kors på, som han hurtigt pakker væk, og da han ikke lader sig forføre og beder hende om at gå, bryder hun sammen og fortæller ham, at det vil gå ud over hendes mor, hvis han sender hende bort med uforrettet sag. I stedet for at gå i seng med hinanden, indleder de to en samtale. Den unge Solara, der ikke har oplevet andet end det brutale og trøstesløse samfund, hvor Carnegie hersker, spørger Eli om, hvordan verden så ud før »det store glimt«. Han svarer hende: *»Folk havde, hvad de trængte til, vi forstod overhovedet ikke, hvad der var dyrebart. Vi kasserede ting, som folk slår hinanden ihjel nu for at*

få.« Derhen havde den brede vej ført mennesker, men den bog, Eli bærer med sig, kan vise en ny vej for menneskeheden. Det er den vej, han selv går, og den er i sandhed trang, og dog er det den vej, der skal føre ikke bare ham, men andre mennesker til livet i stedet for den forbandelse, de nu lever under, og hvor de opfører sig som dyr. Eli viser Solara vejen ved at dække bord for hende, hvorefter han tager hendes hænder og beder denne takkebøn: *»Kære Gud, vi takker for dette måltid. Vi takker dig for en varm seng og tag over hovedet på kolde nætter som denne. Vi takker dig for venskabs gave i tider som disse. Amen.*« Ja, bed, så der skal gives jer, det må Solara sande, for det ringe måltid, hun og Eli deler, får en guddommelig dimension ved bønnen, som når salmisten siger, at Gud dækker bord for os for øjnene af vore fjender. Og i fjendeland er de; den hensynsløse Carnegie får om morgenen tvunget Elis hemmelighed ud af Solara; at han bærer biblen med sig, og den bog vil Carnegie for enhver pris have fingre i, for den kan give ham magt over sjælene. Og måske længes

han også – på sin egen forskruede måde – selv efter dens livgivende ord: Fra det dybe råber jeg til dig, Herre, har vi også hørt salmisten sige i dag, og ingen er i sin magtbrynde dybere nede end Carnegie. Solara slår sig sammen med Eli, og sammen flygter de fra Carnegie på en farefuld færd, hvor Eli undervejs mister den bog, som han så samvittighedsfuldt og med livet som indsats har båret på og læst i igennem 30 år. Imidlertid slår det ham ikke ud; det står i stedet klart for ham, at tiden er inde til at standse læsningen af biblen og i stedet leve efter dens ord, hvad han jo kan, fordi han har lært den udenad. Det er også, som om det usynlige værn, der har beskyttet ham, ikke længere findes; Elis dage er talte. Men han når frem til stedet, der minder om et kloster, hvor nogle få mennesker forsøger at genskabe de bøger og den musik, som engang var tegn på civilisationen, så de kan trykke hans bog, *The New King James bible*. Eli dikterer bogen til lederen, hans opgave er fuldført, og hans sidste bøn gælder Solara, som med hans sværd drager tilbage til sit hjem og sin mor: »*Kære Gud, tak*

fordi du gav mig styrken og overbevisningen til at fuldføre den opgave, du betroede mig. Tak fordi ledte mig lige og retvisende gennem de mange forhindringer på min vej, og fordi du lod mig være uforfærdet, når alt omkring mig syntes tabt. Tak for din beskyttelse og for de mange tegn, du gav mig undervejs. Tak for det gode jeg måtte have gjort. Jeg er så ked af det onde jeg gjorde. Tak for den ven, jeg fik. Vær hendes værn, som du var mit. (...) Jeg går nu til hvile i bevidstheden om, at jeg har brugt min tid på denne jord rigtigt. Jeg kæmpede den gode kamp, jeg fuldførte løbet, jeg bevarede troen!«

Hvad er nu det opbyggelige i denne fortælling? Det er, at den kunne være sand, og at den derfor bringer håb. Nok har vi ikke oplevet apokalypsen, men historien viser os, hvordan vi mennesker gang på gang er parat til at lægge verden øde, og vi ved, at vi nu har de teknologiske muligheder til at gøre det, hvad enten det er ved krig eller forbrug. Vi glemmer, hvad der er dyrebart. Det skaber angst og bekymring, og vi prøver at

flygte fra angsten ved diverse panikagtige beslutninger, ingen nævnt, ingen glemt. Den brede vej viser sig næsten umulig at forlade uanset om man ødelægger jorden i magtbegær, grådighed eller forsøger at rette op på det hele. Og sådan er det, fordi mennesket uvægerligt vil miste fodfæste, når det selv vil gribe om livet og gøre sig til herre over det. Men ham, der gav os livet, har ikke lovet os et bestemt velfærdsagtigt liv, det levede han ikke selv, han levede ubekymret, fulgte sin himmelske faders vilje og betroede sin ånd i hans hænder, da han udåndede på korset. Ham er det, der er porten til frelsen, og fordi hans vej er vor vej, er den trang. Men det er i hans navn vi skal kæmpe den gode kamp, fuldføre løbet og bevare troen, og det skal vi gøre, fordi det er fra ham og kun fra ham, kærligheden, godheden og taknemmeligheden kommer. Uden ham ville vi slet ikke kende til det alt sammen. Den vej er i øvrigt måske slet ikke så svær at følge, hvor snæver den end måtte se ud; det handler snarere om at turde træde

ind på den. For Solara begynder det med takkebønnen, hun lærer af Eli, og dér begynder det også for os.

For det var jo frelseren selv, der sagde: *»Bed, så skal der gives jer; søg, så skal I finde; bank på, så skal der lukkes op for jer. For enhver, som beder, får; og den, som søger, finder.«*

Det er bededagens berettigelse, at den gør os opmærksomme på bønnens kraft. Bøn skal ikke ses som en måde at få sin vilje med Gud på. Bøn skal åbne vore øjne for hans verden, når vor egen verden bryder sammen; så vil vi se, at fuglene bliver ved at synge, blomsterne bliver ved at skyde op af den sorte jord, mennesker fortsætter med at hjælpe hinanden uden bagtanker og fortælle hinanden om Guds undere, sådan som vi gør i dag, hvor vi synger lovsange til hans ære. Alt sammen, fordi den gode Gud vil det. Vi behøver ikke at gå til i angst og mismod, men kan hver især stride den gode strid, fuldende løbet og bevare troen, bare vi husker at bede. Derfor: Bed, så skal der gives jer. Det vil vi da gøre:

Vor fader i himmelen, vi beder for alle vore kære, at du må være dem og os nær når mørket råder, når sorg, sygdom og anfægtelse truer med at skille vore veje fra dine.

Send kraftens Ånd til din kirke, så nådens salige ord må blomstre og dit rige udbredes iblandt os. Bevar din kirke i troskab mod dette, at vi ikke må samles om os selv og hvad vi kan og tror og vil.

Velsign og bevar vort land og vort folk så længe

Danmark og det danske elskes. Lad alle jordens folk se dine daglige små og store underværker, så de bekender sig til dig i tak.

Velsign og bevar vort kongehus og vore myndigheder, og lade dem lede landet, så magt og ret må være hinandens følgesvende.

Fold din beskyttende vinge ud over den lidende jord, og trøst og bevar alle, som er forfulgt for dit navns skyld. Lad deres forfølgere sænke den knyttede næve og vende sig bort fra det mørke, de selv har valgt, og lære lyset i

dig at kende. Bring din fred med din retfærdighed overalt i verden, hvor krigen hænger.

Drag os bestandig til dig, og lad vort hele liv og gerning smage af din kærlighed og være den til ære. Styrk vor tillid og vort håb til dig på vor vandring på denne jord indtil vi skal samles med dig i dit rige, hvor kærligheden brænder ret og uden ende, du vor fader, som er i himmelen, helliget vorde dit navn, komme dit rige.

Amen.